

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Leno Kuura
Kliimaministeerium
Leno.Kuura@kliimaministeerium.ee

Teie 14.02.2024

Meie 14.03.2024 nr 2.1.-5/24/427-2

Vastus nõudekirjale

Andmekaitse Inspeksioon sai Teie pöördumise, millest nähtuvalt on riik loomas võimalust metsaregistri andmetest (kinnitatud metsateatised) ülevaate saamiseks, kuid kohati päris detailsel tasemel, mis võib häirida just füüsilisest isikust metsaomanikke. Märgite, et tegemist on osaliselt avaandmetega, kuid mitte sellel tasemel, kas omanik on füüsiline või juriidiline isik või riik. Luues võimaluse, kus andmestikku on võimalik lisaks omanikutüübile filtreerida ka raieliigi ja valla tasemel, on väga lihtne jõuda läbi kinnistusraamatu ka omanikuni. Soovite teada, kas selline andmestiku avalikustamine kahjustab füüsilise isiku huve või mitte.

EL isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) artikkel 4 punkti 1 järgi on isikuandmeteks igasugune teave tuvastatud või tuvastatava füüsilise isiku kohta, sealjuures tuvastatav füüsiline isik on isik, keda saab otseselt või kaudselt tuvastada. Teie saadetud näidistabel ei sisalda otseselt isikut tuvastada võimaldavaid andmeid, kuid nõustume, et läbi kinnistusraamatu, mis on avalik register, on lihtne jõuda juba konkreetse isikuni. Seega tegemist on andmete kogumiga, mille põhjal on võimalik tuvastada konkreetse kinnistu eraisikust metsaomanik.

IKÜM põhjenduspunktis 26 on muu hulgas selgitatud, et *andmekaitse põhimõtteid tuleks kohaldada tuvastatud või tuvastatavat füüsilist isikut puudutava igasuguse teabe suhtes*. Samuti on selgitatud, et *füüsilise isiku tuvastatavuse kindlakstegemisel tuleks arvesse võtta kõiki vahendeid, mida vastutav töötleja või keegi muu võib füüsilise isiku otseseks või kaudseks tuvastamiseks mõistliku tõenäosusega kasutada, näiteks teiste hulgast esiletoomine*. Selleks et teha kindlaks, kas füüsilise isiku tuvastamiseks võetakse mõistliku tõenäosusega meetmeid, tuleks arvestada kõiki objektiivseid tegureid, näiteks tuvastamise maksumus ja selleks vajalik aeg, võttes arvesse nii andmete töötlemise ajal kättesaadavat tehnoloogiat kui ka tehnoloogilisi arenguid.

Seega võib öelda, et ka antud juhul on tegemist andmetega, mille töötlemisel tuleb andmetöötlejal tagada IKÜM artiklis 5 toodud põhimõtete, milleks muu hulgas on eesmärgipärasuse ja minimaalsuse põhimõtted, järgimine. Nende kahe põhimõtte järgi tohib isikuandmeid töödelda üksnes kindlaksmääratud eesmärgil ning ainult ulatuses, mis on selle konkreetse eesmärgi täitmiseks vajalik. Antud juhul ei ole selge, millisel konkreetsetel eesmärgil soovitakse võimaldada määratlemata isikute ringi juurdepääsu hulgi allalaetavale andmestikule, mis annab võimaluse lihtsalt eristada üht füüsilist isikut teiste hulgast.

Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 28 lõike 1 punkt 30 näeb ette, et teabevaldaja on kohustatud avalikustama andmekogudes sisalduvad andmed, millele ei ole kehtestatud juurdepääsupiirangut. Sama seaduse § 3¹ reguleerib avaliku teabe taaskasutamist. Nimetatud paragrahvi lõike 3 järgi peab teabe üldiseks kasutamiseks andmisel muu hulgas olema tagatud isiku eraelu puutumatus ning teabevaldaja peab enne teabe üldiseks kasutamiseks andmist hindama teabele piirangute kehtestamise vajadust.

Andmekaitse Inspeksioon on AvTS üldjuhendis¹ (lk 34) muu hulgas selgitanud, et eraelu riive mõju hindamisel tuleb arvestada ka mosaiigiefektiga. Masinloetav andmetöötlus võimaldab kokku segada erinevaid infokilde niihästi avalikust sektorist, sotsiaalmeediast kui ka mujalt (nt inimeste harjumusi koos nende kontaktandmetega). On taunitav, kui inimesi häiritakse soovimatute pakkumistega, kasutades teavet, mida avalik sektor nende kohta on kogunud.

Antud juhul võimaldab omanikutüübi järgi filtreerimine ja saadud andmete sidumine teiste avalikult kättesaadavate andmetega luua kerge vaevaga andmekogumi, mida kasutades on võimalik jõuda konkreetse füüsilisest isikust metsaomanikuni.

Olukorras, kus AvTS paneb küll teabevaldajale kohustuse juurdepääsupiirangu panemise vajadust hinnata, kuid seadusandja ei ole pidanud vajalikuks eraldi reguleerida, millisel viisil ja kui põhjalik peab analüüs olema, on inspeksioon varasemalt leidnud, et eraelu riive mõju hindamisel tuleb teabevaldajal lähtuda IKÜM-st ning koostada andmekaitsealane mõjuhinnang, mis peab hõlmama vähemalt IKÜM artikkel 35 lõikes 7 kindlaks määratud miinimumsisu.²

Kokkuvõtvalt märgime, et küsimusele, kas mingi andmestiku avalikustamine kahjustab füüsilise isiku huve või mitte, peab vastuse leidma andmetöötaja. Sealjuures peab andmetöötaja olema valmis hiljem oma otsust ka põhjendama.

Loodame, et selgitustest on abi.

Lugupidamisega

Terje Enula
jurist
peadirektori volitusel

¹ Avaliku teabe seaduse üldjuhend

(https://www.aki.ee/sites/default/files/dokumentid/avaliku_teabe_seaduse_uldjuhend.pdf)

² Andmekaitse Inspeksiooni 13.12.2023 vastuskiri nr 2.1.-5/23/1618-2 (<https://adr.rik.ee/aki/dokument/14947913>).